

Gäller för

Medicinsk vård

Ambulanssjukvård gem

Beslutsstöd vid hänvisning till annan vårdnivå eller annat transportsätt vuxen

1 Syfte

Patienten ska efter bedömning, genomgång av checklista samt hänsyn tagen till riktlinje ”Akuta patienter - fördelning mellan primärvård och specialiserad vård”, till rätt vårdnivå och med rätt transportsätt. Detta förutsätter att patienten vill ha vård. Avvikelser från syftet kan göras pga. humanitära eller speciella skäl (ex. avsaknad av reella alternativ).

2 Omfattning

Gäller för legitimerad sjuksköterska som tjänstgör i Region Jönköpings läns ambulanssjukvård.

3 Bakgrund

Antalet ambulansuppdrag har de senaste åren ökat markant. Det är tydligt att det förekommer fler fall där ambulans utlarmas, trots att den vårdsökande skulle kunna ta sig till vårdinrättning på annat sätt utan att detta skulle medföra en ökad risk eller påtagligt försämrad omvårdnad.

Den ökande nyttjandegraden av ambulanser får till följd att risk för situation med resursbrist uppstår, dvs. att ambulans inte finns tillgänglig vid akuta behov.

Sedan tidigare finns beställarkriterier då ambulanstransport skall beställas mellan vårdinrättningar. Dessa grundar sig på kriterier, där ambulanstransport är avsedd för patient som kräver sjukvårdsinsats under färd. En medicinsk indikation enligt något av nedan ska alltså föreligga. Behov av:

- Läkemedelsadministration: ex. oxygen, infusion, smärtbehandling.
- Medicinsk övervakning: ex. AF, SpO₂, puls, BT, EKG, medvetandegrad.
- Medicinsk behandling/omvårdnad eller beredskap vid misstanke om risk för akut försämring: ex. säkrande av fri luftväg, HLR, immobilisering.

Uppfylls inte kraven, dvs. dessa behov föreligger ej, ska transporten ske på annat sätt, ex. sjukresa. Det innebär att ekonomiska/sociala förutsättningar, förlängd väntetid på annat transportsätt och liknande inte utgör indikation för transport med ambulans. Samma beställarkriterier gäller oavsett om transport beställs av vårdenhet (sekundäruppdrag) eller privatperson (primäruppdrag).

Alla ambulanser bemannas av legitimerad sjuksköterska, i Region Jönköpings län till stor del av specialistsjuksköterskor.

Ambulanssjukvården och akutmottagningarna använder samma triageverktyg (RETT¹). Inom ambulanssjukvården är det endast ett stöd för riskbedömning där utfallet anger hur snabbt man behöver komma till läkare samt vilka åtgärder som

---

¹ Rapid Emergency Triage and Treatment System

ska vidtas tills detta sker. Prio RÖD/ORANGE omgående, GUL inom 1-2 timmar, GRÖN kan vänta >2 timmar.

Utifrån direktiv av ambulansöverläkare samt grundat på en professionell undersökning av patienten bedöms en legitimerad sjuksköterska ha kompetens att avgöra den vård sökandes behov av vårdnivå samt transportsätt till sjukvårdsinrättning.

Definition av vårdnivåer:

- Primärvård – Vårdcentral dagtid, Jourcentral kväll/helg.
- Specialiserad vård – ex. somatisk eller psykiatrisk akutmottagning, avdelning.

4 Ansvarsförhållanden

En hänvisning sker alltid med sjuksköterskan som ansvarig. I de fall där ambulansbesättningen har likvärdiga medicinska kompetenser fattas beslutet gemensamt.

5 Utförande

- Undersökning enligt ”Prehospital undersökning och behandling” i behandlingsriktlinjerna.
- Riktad undersökning och behandling enligt PBT (Prehospitalt Bedömt Tillstånd) i behandlingsriktlinjerna.
- Triagering enligt RETTS.
- Riktlinje ”Akuta patienter- fördelning mellan primärvård och specialiserad vård”.
- ”Beslutsstöd för hänvisning till annan vårdnivå eller annat transportsätt vuxen”.
- Informationsblad ifylles och överlämnas till patienten.
- Noggrann dokumentation i ambulansjournal gällande grund till beslut och rekommenderad åtgärd.

För hänvisning gäller att alla nedanstående kriterier är besvarade med NEJ:

Mental påverkan? – om JA, hänvisning ej aktuell.

- Påverkan av droger/alkohol (= för omgivningen tydligt drogpåverkad).
- Trauma mot huvudet med commotio-misstanke.
- Allvarlig psykisk störning ex. psykos.
- Utvecklingsstörning/förvärvad hjärnskada.

Saknas beslutskompetens? – om JA, hänvisning ej aktuell.

- Barn <18 år (berörs ej av denna riktlinje, handläggs på sedvanligt sätt).
- Ej alert, RLS 2-8, ej orienterad till tid, rum eller person, kan inte redogöra för vad som hänt.
- Förstår ej given information – det får således inte finnas några språkproblem som omöjliggör en korrekt anamnes. Det innefattar både ren språkförståelse eller annan anledning till kommunikations-svårigheter som ex. demens.

Finns anamnes eller statusfynd talande för akut allvarlig sjukdom eller akut försämring av kronisk sjukdom? – om JA, hänvisning ej aktuell.

- Påverkan på vitala parametrar enligt normalvärden gällande BT, puls, AF, SpO₂ (ej RETTS-värden).
- Smärta (VAS $\geq$ 4).
- Feber $>38,5$ med allmänpåverkan.
- Suicidrisk.

Under transport behov av läkemedelsadministration, övervakning eller medicinsk behandling/omvårdnad? – om JA, hänvisning ej aktuell.

- Läkemedel: ex. oxygen, smärtstillande, infusion.
- Övervakning: ex. EKG, pulsoxymetri, blodtryck, medvetandegrad.
- Medicinsk behandling/omvårdnad: ex. hantering av luftväg, HLR, immobilisering.

Triage

GRÖN

Hänvisning kan ske till:

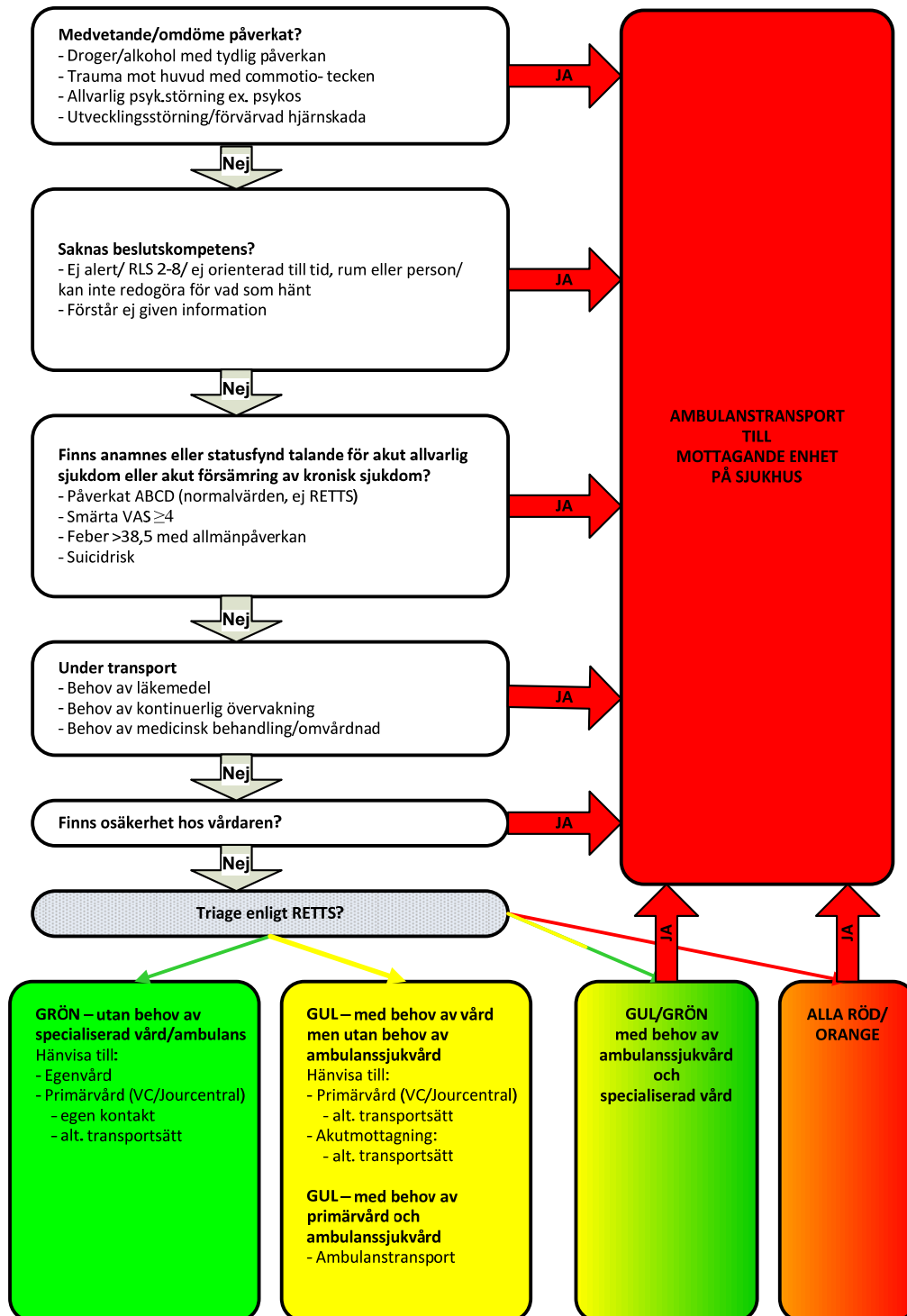
- Egenvård: Med egenvård menas när legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården har bedömt att en person själv eller med hjälp av någon annan kan utföra en hälso- och sjukvårdsåtgärd (Socialstyrelsens definition, apr 2013).
- Primärvård (VC/Jourcentral), patienten tar egen kontakt samt vb alternativt transportsätt.

GUL

Hänvisning kan ske till:

- Primärvård (VC/Jourcentral) med annat transportsätt om sjuksköterskan bedömer att behov av specialiserad vård saknas. Vid de tillfällen på dygnet då primärvården ej är tillgänglig hänvisas patienten till akutmottagning.
- Akutmottagning med alternativt transportsätt vid de tillstånd då sjuksköterskan efter bedömning, genomgång av checklista samt hänsyn tagen till riktlinje ”Akuta patienter - fördelning mellan primärvård och specialiserad vård” bedömt att ambulanssjukvårdsbehov saknas.
- Primärvård (VC/Jourcentral) med ambulanstransport om sjuksköterskan bedömer att behov av specialiserad vård saknas men behov av övervakning/omvårdnad under transporten föreligger. Vid de tillfällen på dygnet då primärvården ej är tillgänglig transporteras patienten till akutmottagning.

Checklista vårdnivå och transportsätt vuxen

Akuta patienter - fördelning primärvård/specialiserad vård Lathund ambulanssjukvården

Till primärvården

Internmedicin

- Allergisk reaktion som utvecklats under timmar/dagar utan cardiopulmonell påverkan.
- Andnöd/andfåddhet, lindrig¹.
- Astma, lindrig¹.
- Bröstmärta, rörelsekorrelerad, utan andningsbesvär.
- Bröstmärta mer än tre dagar både med och utan misstanke på kardiell genes.
- Svimning med rimlig, godartad förklaring.
- Diabetes, utan svåra akuta komplikationer.
- Yrsel utan svår allmänpåverkan.
- Huvudvärk utan svår allmänpåverkan och med normal neurologi.
- Ben, svullet utan komplicerande faktorer.
- Feber utan svår allmänpåverkan.
- Ledbesvär, akuta¹.

Kirurgi

- Sårskada, okomplicerad¹.
- Lätt skada efter våld mot kroppsdel.
- Urinstämna okomplicerad¹.
- Brännskador, epidermala och ytligt dermala skador.
- Buksmärta, lindrig utan allmänpåverkan.
- Ändtarmsbesvär utan allmänpåverkan.

Ortopedi

- Smärta, lindrig/måttlig från rörelseapparaten, med eller utan föregående trauma, utan svår rörelse-/belastningssmärta dvs. ingen uppenbar frakturmisstanke.
- Ryggsmärta, lindrig utan neurologisk störning eller vattenkastningsbesvär.
- Tå- eller fingerskada, lindrig med lätt smärta, svullnad eller hematom.

ÖNH

Näsblödning utan allmänpåverkan.

Psykatri

- Depression lätt/medelsvår.
- Ångest och paniktillstånd lätt/medelsvår.
- Alkohol/drogpåverkan, måttlig.
- Suicidriskbedömning.
- Vårdintygsbedömning.

---

¹ Behöver åtgärd inom en eller ett par timmar.

Information till Dig som är vårdsökande och som av ambulanssjukvården hänvisats till annan vårdnivå eller annat transportsätt.

Du har blivit undersökt av sjuksköterska som bedömt att behov av ambulanssjukvård inte föreligger.

Du har i stället rekommenderats:

- Egenvård (se också www.1177.se)
- Kontakta din Vårdcentral/Jourcentral
- Annat färdmedel till akutmottagning
-

Annat färdmedel kan vara ex. privatbil, sjukresa liggande/sittande.

Telefonnummer beställningscentral sjukresa: 020-64 65 66, dygnet runt.

Om Ditt tillstånd skulle försämrats ska Du ta kontakt med SOS Alarm på telefonnummer **112!**

Bedömningen är grundad på Ditt nuvarande tillstånd.

Namn:	
Personnummer:	
Datum:	Klockslag:
Puls	
BT	
SpO ₂	
AF	
Temp	
RLS	
(Vb. EKG sänt)	
(Vb. P-Glukos)	

Ambulansbeteckning _____

För vårdgivare finns anteckning i Cosmic, Extern applikation, Ambulansjournal